

## Skyddet mot repressalier

**Ingen får utsätta dig för repressalier om du anmäler eller påtalar diskriminering, till exempel om du tar upp bristande tillgänglighet på jobbet eller ditt barns skola.**

Förbudet mot repressalier finns i diskrimineringslagen för att den som vill anmäla eller påtala diskriminering ska kunna göra det, utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser.

### Vad är repressalier?

**Repressalier** är enkelt uttryckt någon form av bestraffning eller dålig behandling som riktas mot den som har anmält eller påtalat diskriminering.

Att utsätta någon för repressalier är förbjudet enligt diskrimineringslagen.

### När gäller skyddet mot repressalier?

Skyddet mot repressalier gäller när du **anmäler** eller **påtalar diskriminering**. Det kan röra antingen dig själv eller någon annan. Om diskrimineringen rör någon annan, gäller skyddet mot repressalier för både dig som har anmält och den som har utsatts för repressalier.

Skyddet gäller också om du som vittne i en diskrimineringsutredning berättar om vad du sett och hört.

Det finns sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera. Skyddet mot repressalier gäller för samtliga former.

## Vad innebär att anmäla eller påtala diskriminering?

Att **anmäla diskriminering** är att göra en anmälan om diskriminering till Diskrimineringsombudsmannen, DO, eller till någon annan som tar emot anmälningar om diskriminering.

Att **påtala diskriminering** är att föra fram eller rikta kritik mot något som upplevs som diskriminerande i en verksamhet. Det kan vara på jobbet, i skolan eller vården.

## Hur kan repressalier se ut?

Repressalier kan vara konkreta handlingar, **något som görs**, exempelvis att en arbetsgivare drar av på lönen för den anställda som anmält diskriminering.

Det kan också handla om **något som sägs**. Ett exempel kan vara en restaurangägare som säger kränkande saker till en gäst inför övriga gäster, eftersom hen påpekat att restaurangens bristande tillgänglighet stängt en vän ute.

Ett tredje slag av repressalier kan vara **något som inte görs**, exempelvis om en arbetsgivare låter bli att befordra en anställd eftersom hen påtalat att en kollega utsatts för trakasserier.

Det gemensamma för alla slag av repressalier är att de leder till någon form av skada, obehag eller nackdel för den som utsätts.

## Det måste finnas ett samband

För att exempelvis en handling som leder till en nackdel för en person ska kunna vara en repressalie enligt diskrimineringslagen, måste det vara tydligt att den har **ett samband med** att personen har anmält eller påtalat diskriminering.

Ett exempel kan vara en studerande som får sänkt betyg, inte för att studieresultaten motiverat det, utan för att hen har tagit upp att högskolans trasiga hörslingor är diskriminerande. Då handlar det om någon form av bestraffning. Sambandet finns och kan därför vara en repressalie.

## Var gäller skyddet mot repressalier?

Förbudet mot repressalier gäller inom samma områden som förbudet mot diskriminering, till exempel

- utbildning (som skolan och högskolan)

- arbetslivet (som när du jobbar eller söker jobb)
- hälso- och sjukvården (exempelvis på och i kontakter med sjukhuset)
- varor och tjänster (exempelvis när du handlar eller äter på restaurang)
- socialtjänsten.

Det finns fler områden där både diskriminering och repressalier är förbjudna. Mer information hittar du på DO:s webbplats: [do.se](https://do.se)

## Exempel på repressalier inom olika områden

Om något av det följande sker, **och** det finns **ett samband med** att du har anmält eller påtalat diskriminering, kan det alltså vara repressalier:

### I arbetslivet

Repressalier kan vara att

- tilldelas arbetsuppgifter som inte motsvarar ens kompetensnivå
- behandlas allmänt kränkande
- utsättas för orimlig arbetsbelastning
- inte bli befördrad
- hotas med uppsägning.

### I skolan eller högskolan

Repressalier kan vara att

- få sämre betyg
- bli trakasserad under en föreläsning
- bli sämre behandlad än andra elever eller studerande
- bli sämre behandlad än andra föräldrar (för att du har anmält eller tagit upp en situation för ditt barn i skolan).

### Andra områden

Repressalier kan vara att

- få vänta extra länge på en ny läkartid
- bli trakasserad av hyresvärden
- bli portförbjuden från affären eller restaurangen
- få sämre behandling av en myndighet.

## Du kan anmäla repressalier till DO

Om du utsätts eller har utsatts för repressalier kan du anmäla det till DO. Hur du gör för att anmäla och vad som händer efter en anmälan kan du läsa mer om på DO:s webbplats: [do.se](https://do.se)

## Ett fall ur verkligheten

En vårdnadshavare vände sig till sitt barns fritidshem och tog upp att barnet utsatts för trakasserier där. Trots detta utreddes aldrig händelsen och inga åtgärder genomfördes, något som diskrimineringslagen kräver.

Vårdnadshavaren tog därför någon månad senare ny kontakt med rektorn. I samtalet sa vårdnadshavaren att hen tänkte anmäla den uteblivna utredningen av trakasserierna som riktades mot hens barn. Då svarade rektorn att hen tänkte anmäla vårdnadshavaren.

Nästan två veckor därefter lämnade rektorn in en orosanmälan till socialtjänsten i kommunen.

DO bedömde efter sin utredning att rektorns orosanmälan till socialtjänsten varit en repressalie, det vill säga som en form av bestraffning för att vårdnadshavaren tagit upp att hen tänkte anmäla.

DO begärde ersättning till vårdnadshavaren. Kommunen, som ansvarade för fritidshemmets verksamhet, betalade ut ersättningen

DO:

”Att hämnas för att en anmälan om diskriminering gjorts, är något som DO ser mycket allvarligt på. Det är centralt för diskrimineringsskyddets effektivitet att den som gör en anmälan inte ska riskera att bli straffad för det.”

### Vill du veta mer?

Läs mer om diskriminering, repressalier och att anmäla på DO:s webbplats: [do.se](https://do.se)

Där hittar du också både informationsfilmer och information i alternativa format, som teckenspråk.

### Laghänvisningar

I diskrimineringslagen (2008:567) finns två förbud mot repressalier. De täcker olika områden:

- arbetslivet (2 kapitlet 18 §)
- diskrimineringslagens övriga samhällsområden (2 kapitlet 19 §)